

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2024 – 2034

Region Västerort som omfattar följande stadsdelsförvaltningar: Bromma, Hässelby-Vällingby och Järva.

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder, planera för utbyggnad av särskilda profilbostäder och tillsäkra den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar.

Målet med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antalet icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Stockholms stads stadsdelsnämnder är indelade i fyra regioner där varje region tar fram en gemensam boendeplan. Regionernas boendeplaner överlämnas till socialförvaltningen och sammanställs sedan till en kommunövergripande boendeplan för staden.

Befintliga boenden

I region Västerort finns sammanlagt 447 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är 25 fler lägenheter än föregående år, vilket främst förklaras av att stödboende SoL inkluderats i årets boendeplan. Det har inom regionen inte öppnats några nya boenden under året.

Tabell 1. Antal befintliga lägenheter per kategori och stadsdel

Kategori	Bromma	Hässelby- Vällingby	Järva	Totalt
Gruppboende LSS ytkrävande	0	10	0	10
Gruppboende LSS friliggande	23	42	12	77
Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	49	10	93	152
Serviceboende LSS eller SoL	20	27	46	93
Gruppboende SoL	25	33	36	84
Stödboende SoL	2	8	11	21
Totalt antal lägenheter	119	130	198	447

De bostäder med särskild service och stödboenden som räknas till befintliga boenden drivs i egen regi eller på entreprenad och ingår således i stadens valfrihetssystem.

Bromma

I Bromma finns sammantaget 119 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 13 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 72 lägenheter, två serviceboendestäder med totalt 20 lägenheter, en gruppboendestad enligt SoL med 25 lägenheter samt ett stödboende med två lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboendestad är profilerad mot teckenspråk. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns sammantaget 130 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 11 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 62 lägenheter, tre serviceboendestäder med 27 lägenheter, två gruppboendestäder enligt SoL med 33 lägenheter samt ett stödboende med 8 lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboendestad är profilerad mot äldre med funktionsnedsättning. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Järva

I Järva finns sammantaget 198 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 19 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 105 lägenheter, sex serviceboendestäder (eller verksamhet som inkluderar en eller flera serviceboendestäder) med 46 lägenheter samt två gruppboendestäder enligt

SoL med 36 lägenheter och ett stödboende enligt SoL med elva lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1. SoL-bostäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Tomma lägenheter

Tabell 2. Antal tomma lägenheter per stadsdel

Stadsdel	Antal tomma lägenheter
Bromma	1
Hässelby-Vällingby	3
Järva	5
Totalt antal tomma lägenheter	9

Orsaker till att lägenheter ibland står tomma i mer än tre månader är att det kan ta tid att tillsätta en ledig plats som uppstår i en befintlig bostad. Om den första brukaren som erbjuds platsen dröjer med att svara på erbjudandet och sedan tackar nej, dröjer det tills nästa brukare får erbjudande och svarar på detta. Orsakerna till att brukare tackar nej till erbjudanden varierar men kan till exempel handla om gruppboendets eller serviceboendets geografiska läge.

Inom regionen har antalet tomma lägenheter öka från sju föregående år till nio i årets boendeplan. Två av lägenheterna som rapporterats tomma i Järva är på grund av att de är förmedlade till hyresvärden för återtagande. Dessa kan således inte förmedlas.

Individuella avtal

Vuxna

Idag bor totalt 165 vuxna personer med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Det är nio fler än boendeplanen som upprättades 2023 och 32 fler än boendeplanen 2022.

Av dessa 165 placeringar bedömer region västerort att majoriteten av personerna, 100 individer, skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. 65 av personerna bedöms dock ha så särskilda behov att deras behov inte kan tillgodoses inom stadens valfrihetssystem. Det kan exempelvis handla om behov av att bo i en lugnare och/eller lantlig miljö eller att personalen på boendet behöver ha en särskild kompetens som inte finns inom LOV. Det skiljer sig mellan stadsdelarna gällande bedömning av antalet som kan flytta till ett boende inom LOV.

Tabell 3. Antal placeringar av vuxna med individuella avtal

Stadsdel	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	37	0
Hässelby-Vällingby	62	5
Järva	66	60
Totalt antal	165	65

Barn

Idag bor totalt 25 barn med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Föregående år var det 21 barn.

Av dessa 25 placeringar bedömer region västerort att majoriteten skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov. Fem av de placerade barnen bedöms ha sådana behov som inte kan tillgodoses inom LOV, exempelvis på grund av behov av särskilt stöd, miljöfaktorer eller skolgång utanför Stockholm.

Det finns få barnboenden inom LOV i staden och de boenden som finns är inriktade mot grava funktionsnedsättningar. För barn med högfungerande autism i kombination med annan psykisk problematik och/eller beteendestörningar saknas möjligheter att placera inom LOV. Kötiden är ofta lång.

Tabell 4. Antal placeringar av barn med individuella avtal

Stadsdel	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	10	0
Hässelby-Vällingby	8	1
Järva	7	4
Totalt antal	25	5

Uppskattat behov av boenden år 2034

Stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter har uppskattat hur många individer som kan komma att ha behov av bostad med särskild service (för vuxna) och stödboende inom en tioårsperiod. Bedömningen av kommande behov är gjord utifrån de personer som respektive stadsdelsförvaltning har kännedom om i dagsläget. I huvudsak handlar det om:

- Personer som har ett ej verkställt beslut om bostad och står i kö till bostad

- Personer som bor i annan boendeform men som skulle behöva placeras inom LOV eller annan form av verksamhet
- Andra barn och vuxna som man tror kan komma att ansöka och beviljas bostad med särskild service eller stödboende inom tio år.

Tabell 5. Bedömda kommande behov per boendekategori och stadsdel

Kategori	Bromma	Hässelby- Vällingby	Järva	Totalt
Gruppboende LSS Ytkrävande	12	0	6	18
Gruppboende LSS friliggande	3	0	7	10
Gruppboende LSS normal till- gänglighetsanpassning	30	40	89	159
Serviceboende LSS	25	20	41	86
Serviceboende SoL	0	0	10	10
Gruppboende SoL	10	0	9	19
Stödboende SoL	12	5	0	17
Totalt per stadsdel	92	65	162	319

Det är svårt att göra en bedömning av kommande behov utifrån ett tioårsperspektiv och uppgifterna ska därför tolkas med försiktighet. En omständighet som försvårar bedömningen är att många unga med funktionsnedsättning bor kvar i föräldrahemmet efter att de fyllt 18 år och ges andra insatser såsom personlig assistans och korttidsboende. Det skapar en osäkerhetsfaktor i bedömningen av kommande behov hos de barn som nämnden har kännedom om.

Utifrån region västerorts samlade behovsuppskattning bedöms gruppboende LSS med normal tillgänglighetsanpassning vara den boendekategori som det finns störst behov av. Sammantaget bedöms behovet till ytterligare 159 lägenheter i boendeformen fram till 2034.

Västerort bedömer även att det finns ett stort kommande behov av servicebostäder LSS, uppskattningen av behovet uppgår till ytterligare 86 lägenheter fram till 2034.

Region västerort bedömer sammantaget det kommande behovet av servicebostad SoL till 10 lägenheter. Det finns i dagsläget inga servicebostäder enligt SoL i staden.

Region västerort bedömer sammantaget det kommande behovet av stödboende till ytterligare 17 lägenheter. Uppskattning av behovet av stödboende görs för första gången i år i boendeplanen. Stödboende är en färdighetstränande boendeform och som kan ses som en mellanform mellan ett helt självständigt boende och bostad med särskild service.

Behov av bostäder med särskild inriktning

För att kunna säkerställa verkställighet på bostad med särskild service inom LOV bedömer region västerort att det finns behov av följande boenden med särskilda inriktningar i likhet med tidigare års boendeplaner:

Behov av boenden med demensinriktning för personer under 65 år

Region västerort ser ett behov av fler platser inom BSS LSS för personer under 65 år med demenssjukdom som bedöms tillhöra personkrets 2. Yngre personer med demens beviljas ofta vård- och omsorgsboende enligt SoL istället för bostad enligt LSS, och även den insatsen är svår att verkställa då utbudet för personer under 65 år med demenssjukdom är mycket begränsad även inom SoL-boenden.

Behov av teckenspråkiga gruppboendestäder

Utbudet av gruppboendestäder LSS med teckenspråkig kompetens är mycket begränsat och väntetiderna på en ledig plats blir därför mycket långa.

Behov av boenden för personer med komplex problematik

Det är svårt att hitta lämpliga alternativ för personer som har en komplex problematik utifrån en samtidig psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning med eller utan pågående missbruk och utåtagerande beteende.

Behov av bostad med särskild service SoL för unga vuxna

I gruppboendestad SoL bor främst personer med psykiska funktionsnedsättningar som är över 50 år. Placeringar av unga vuxna tillsammans med den äldre målgruppen är inte alltid lämpliga utifrån att behoven kan skilja sig åt väsentligt.

Befolkningsökning i region västerort

Enligt stadens befolkningsprognos 2023-2045 beräknas befolkningen i västerort öka med 13,5 % fram till 2034. Baserat på de nu-

varande individer som har bostad med särskild service och stödboende inom LOV samt individuella avtal i regionen i kombination med befolkningsökningen, uppskattas ökningen av tillkommande boendeplatser vara 80 stycken totalt för regionen.

Swecos prognos

Sweco har under hösten år 2023 anlåtats för att bidra till en analys kopplad till insatsen bostad med särskild service (BmSS) enligt SoL och LSS samt stödboende enligt SoL inom socialpsykiatri. I uppdraget ingår att ta fram en uppskattning av behovet idag samt att ta fram en prognos över det kommande behovet för perioden 2024–2033. Prognosen är uppdelad på verksamhetsområdena funktionsnedsättning respektive socialpsykiatri samt stödboende inom socialpsykiatri. Då Swecos analys visar att besluten om boende inte alltid verkställs tas sedan 2021 två olika prognoser fram, en som visar antalet personer som väntas få beslut om insats och en som visar antalet personer som väntas få sin insats verkställd. I 2023 års uppdrag har uppdraget utökats med boenden för barn och unga enligt LSS samt stödboende enligt SoL.

Prognosen omfattar personer med behov av bostad med särskild service inom verksamhetsområdena Socialpsykiatri (PS) och Funktionsnedsättning (FH) samt stödboende.

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (vuxna)

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Samtliga fyra planeringsregioner (Västerort, Innerstaden, Västra söderort och Östra söderort) har en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Detta gäller oavsett prognos om antalet som väntas få beslut om BmSS eller prognosen om antalet som väntas få sin insats verkställd. I Västerort är prognosen av behovet en ökning från 502 personer år 2023 till cirka 603 personer år 2033 vilket motsvarar ett behov av 101 ytterligare lägenheter i BmSS.

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (barn)

I prognosen antas små förändringar vad gäller antalet i behov av bostad med särskild service i Innerstaden, Västerort och Västra söderort. Antalet beräknas vara 1-2 fler personer år 2033 jämfört med idag (25 st).

Prognos över behovet av BmSS socialpsykiatri

År 2033 antas antalet verkställda insatser i staden uppgå till 168 vilket är ett fåtal lägre än antalet i september 2023.

I Västerort har antalet personer med verkställda insatser minskat varje år sedan 2014 för att sedan öka 2022 och 2023. Under prognosperioden förväntas antalet personer med verkställda BmSS-beslut fortsätta minska för att i slutet av prognosperioden uppgå till strax över 40 boende. Att antalet antas minska beror till stor del på att de boende består av personer i 60-års åldern som åldras ut ur målgruppen för socialpsykiatri. Om hänsyn även tas till de beslut som ej har verkställts tillsammans med anmälda på intresselistan samt HVB-beslut var det totala antalet personer i behov av BmSS inom socialpsykiatri 77 i september 2023 och år 2033 väntas motsvarande vara 70 personer.

I prognosen inkluderas personer mellan 18-64 år. När ansvaret för de som beviljats insats enligt SoL övergår till äldreomsorgen när personen fyller 65 år, bor den boende generellt sett kvar i sin bostad även efter 65 års ålder. Det är av vikt att även ta hänsyn till denna grupp, vid planeringen av bostäder.

Prognos över behovet av stödboende socialpsykiatri

I prognosen antas att antalet verkställda insatser minskar marginellt från 299 år 2023 till 296 år 2033 i staden. Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet av stödboende inom verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgå till totalt 347 personer i september 2023 och 329 personer år 2033.

I Västerort har antalet personer med verkställda insatser ökat varje år sedan 2018 med undantag för ett tillfälligt tapp år 2020. Det speglas dock inte i prognosen då antal verkställda beslut förväntas minska med 5 personer till 73 personer år 2024 och för att sedan öka fram till år 2033. Orsaken till detta ligger delvis i den nuvarande åldersfördelningen med många äldre som förväntas avsluta sina insatser men även i de historiskt höga utflödesandelarna för yngre personer som bor i stödboende i Västerort. Prognoser för antal beslut ter sig på ett liknande sätt men ligger en bit högre, från 88 till 83 personer under perioden 2023–2033, med ett totalt behov på 90 personer år 2033. Om antalet som förväntas stå på intresseanmälningslistan inkluderas förväntas antalet uppgå till 96 personer år 2033.

Slutsatser summering

Då pågående projekt ej längre lyfts i regionernas boendeplan kan en bedömning ej göras gällande differensen mellan prognostiserade behov och pågående projekt. Denna bedömning överläts till socialförvaltningen som är ansvariga för de pågående projekten och den stadsövergripande boendeplanen.

Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning av behovet av lägenheter i de olika boendeformerna är nästan tre gånger så hög jämfört med Swecos prognos. Se tabell nedan.

Tabell 8 Prognos för behov av olika boendeformer gällande ökning eller minskning under prognosperioden

Kategori	Swecos prognos	Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning
BmSS funktionsnedsättning (vuxna)	+101	+273
BmSS funktionsnedsättning (barn)	+1-2	Uppskattning görs ej
Prognos över behovet av BmSS socialpsykiatri	-7	+29
Stödboende socialpsykiatri	+18	+17
Totalt	114	319

Stadsdelsförvaltningarnas prognos skiljer sig även markant i jämförelse vid en uppskattning av det ytterligare behovet (80 lägenheter) utifrån väntad befolkningsökning.

Swecos prognos inkluderar flera parametrar vilket resulterar i mer tillförlitliga prognoser än stadsdelsförvaltningarnas uppskattning utifrån aktuella personer. Stadsdelsförvaltningarna upplever svårigheter att uppskatta kommande behov utifrån kända personer då det är den enskildes vilja och önskemål om vilka insatser denne söker som styr det kommande behovet. En del väljer att bo i egen lägenhet med insatser i hemmet, så som personlig assistans och korttidsboende, även om de skulle ha rätt till bostad vid en ansökan. Stadsdelsförvaltningen har inte heller kunskaper om utflödet så denna parameter är inte med vid stadsdelsförvaltningarnas uppskattning. I uppskattning/prognos av det ökade behovet fram till 2034 inkluderas inte personer som idag bor på boende utanför LOV.

Region västerort bedömer att det bör vara Swecos prognos som styr planeringen av nya boenden för att utbudet och behoven ska stämma överens. Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning bör endast användas för att få en bild av andelsfördelningen mellan de olika boendeformerna, då Sweco inte kan prognostisera behov av exempelvis ytkrävande, friliggande eller normal tillgänglighetsanpassning vad gäller gruppboende enligt LSS.

Bilagor

1. Excelformulär
2. Swecos prognos över kommande behov av bostäder med särskild service